

HALMSTADS TINGSRÄTT

Domare 1

Handläggare 3

DOM

2020-06-01

meddelad i

Halmstad

Mål nr: B 2309-19

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Emma ALEXANDRA Korkeavuori, 19871207-1144

Frihetsberövande: Häktad

Nyvången 16 A Lgh 1101

302 57 Halmstad

Offentlig försvarare:

Advokat Sofia Blomqvist Szabo

Amber Advokater Halmstad KB

Box 363

301 09 Halmstad

Åklagare

Kammaråklagare Ann-Christin Claesson

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Halmstad

Box 112

301 04 Halmstad

Målsägande

Daniel Fredriksson

Viktoriagatan 25 Lgh 1101

261 35 Landskrona

Målsägandebiträde:

Advokat Emma Demuth

Advokatbyrån Emma Demuth AB

Storgatan 20

302 43 Halmstad

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Mord, 3 kap 1 § brottsbalken i sin lydelse före 1 januari 2020

2019-09-29

Påföljd m.m.

Den tilltalade ska överlämnas till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 193	Södra Vägen 5	035-15 25 00		måndag - fredag
301 05 Halmstad		E-post: halmstads.tingsratt@dom.se		08:00-16:00
		www.halmstadstingsratt.domstol.se		

Skadestånd

Alexandra Korkeavuori ska betala skadestånd till Daniel Fredriksson med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 29 september 2019 till dess betalning sker.

Förverkande och beslag

I beslag tagen halsduk förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Väst, polisområde LPO Halmstad, beslagsliggare 2019-5000-BG105893, nr 1).

Häktning m.m.

Alexandra Korkeavuori ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot henne.

Sekretess

Sekretessen enligt 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig för uppgifterna i åklagarens presentationsmaterial (tingsrättens aktbilaga 45) som lagts fram vid tingsrättens huvudförhandling inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Sofia Blomqvist Szabo får ersättning av staten med 309 083 kr. Av beloppet avser 164 479 kr arbete, 74 530 kr tidsspillan, 8 257 kr utlägg och 61 817 kr mervärdesskatt.
 2. Emma Demuth får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 135 096 kr. Av beloppet avser 96 595 kr arbete, 10 923 kr tidsspillan, 559 kr utlägg och 27 019 kr mervärdesskatt.
 3. Staten ska betala kostnaden för försvarare och målsägandebiträde.
-

Innehåll

1	Mord (5000-K1221746-19)	4
1.1	Yrkanden och inställning	4
1.2	Utredning.....	5
1.3	Domskaäl	23
1.3.1	Alexandra Korkeavuori ska dömas för mord	23
1.3.2	Alexandra Korkeavuori ska överlämnas till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.....	32
1.3.3	Alexandra Korkeavuori ska betala 60 000 kr i skadestånd	43
1.3.4	Alexandra Korkeavuori ska vara fortsatt häktad	44
1.3.5	Åklagarens särskilda yrkande ska bifallas	45
1.3.6	Alexandra Korkeavuori ska betala lagstadgad avgift till brottsofferfonden.....	45
1.3.7	Sekreessen ska bestå för fotografier m.m.	45
1.3.8	Försvaren och målsägandebiträdet får begärda ersättningar	46

1 Mord (5000-K1221746-19)

1.1 Yrkanden och inställning

Åklagaren har, såsom hon slutligen bestämt sin talan, yrkat ansvar enligt 3 kap 1 § brottsbalken i sin lydelse före 1 januari 2020 för mord enligt följande.

Alexandra Korkeavuori har dödat Edwin Korkeavuori Fredriksson genom att strypa honom, dels med händerna, dels genom att placera en halsduk runt halsen på honom och dra i halsduken samt dels genom att hänga upp honom i halsduken. Det hände den 29 september 2019 på Nyvången, Halmstad, Halmstads kommun.

Alexandra Korkeavuori begick gärningen med uppsåt.

Åklagaren har särskilt yrkat att i beslag tagen halsduk ska förverkas (2019-5000-BG105893, nr 1).

Daniel Fredriksson, som har biträtt åtalet, har i anslutning till åtalet yrkat att tingsrätten förpliktigar Alexandra Korkeavuori att till honom betala 75 000 kr avseende sveda och värk. Han har yrkat ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen på beloppet från och med den 29 september 2019 till dess betalning sker.

Alexandra Korkeavuori har erkänt gärningen, men hon har bestritt ansvar för brott. Hon har hävdat att hon vid gärningstillfället inte var i tillräcklig grad medveten om sitt handlande på grund av en psykos och vanföreställningar. Uppsåtets medvetenhetskrav är inte uppfyllt, varför hon ska frikännas från straffrättsligt ansvar på grund av bristande uppsåt. Hon har handlat i enlighet med vad rösterna uppmanat henne att göra. Rösterna har uppmanat henne att

- strypa Edwin Korkeavuori Fredriksson med händerna,
- knyta en halsduk runt halsen på Edwin Korkeavuori Fredriksson och dra åt,

- dra Edwin Korkeavuori Fredriksson över golvet in i badrummet till handdukstorken samt därefter
- hänga upp Edwin Korkeavuori Fredriksson i halsduken i handdukstorken.

Alexandra Korkeavuori har invänt att hon inte haft uppsåt att döda Edwin Korkeavuori utan hon gjorde som rösterna befallde henne att göra.

Alexandra Korkeavuori har gjort gällande att gärningen ska bedömas som dråp.

Alexandra Korkeavuori har motsatt sig att betala skadestånd, eftersom hon har bestritt ansvar för brott. Hon har accepterat 60 000 kr som skäligt och hon har godtagit ränteberäkningen. Hon har på fråga från rätten förklarat att hon godtar att Daniel Fredriksson ingår i den krets som kan få ersättning för personskada enligt 5 kap 2 § skadeståndslagen.

Alexandra Korkeavuori har inte något emot att halsduken förstörs.

1.2 Utredning

Åklagaren har åberopat förhör med Alexandra Korkeavuori samt vittnesförhör med Magnus Nyström, Mattias Hassel, Jonathan Leander, Mikael Petersson, Mari-Ellen Nilsson, Pernilla Augustsson, Idah Ahlbäck och Carina Norén Sundén.

Åklagaren har även åberopat uppspelning av samtal till SOS från Alexandra Korkeavuori, protokoll brottsplatsundersökning, fotografier av skador på halsen på Edwin Korkeavuori Fredriksson, övervakningsfilm från ICA Supermarket Vallås, PM förundersökningsprotokoll, rättsmedicinsk obduktion, sakkunnigutlåtande från NFC.

Alexandra Korkeavuori har åberopat förhör med sig själv samt vittnesförhör med Mattias Hassel, Jonathan Leander, Idah Ahlbäck, Eija Torro och Tomas Olsson.

Alexandra Korkeavuori har även åberopat uppspelning av samtal till SOS, journaler från Östersund Psykiatri och journaler från Psykiatrin Halmstad.

Tingsrätten har hört överläkaren Adam Berkowicz som sakkunnig.

Förhören har spelats in och nedan följer en sammanfattning av berättelserna och sakkunnigförhöret.

Alexandra Korkeavuori

Hennes första minne från den 29 september 2019 är att Edwin satt i lägenhetens vardagsrum och byggde lego. Han ville att hon skulle hjälpa honom, men hon hade svårt att koncentrera sig. Stämningen hemma var hotfull och luften tjock. Det kändes som att någonting hemskt skulle hända. Hon gick fram och tillbaka i lägenheten medan Edwin sökte hennes uppmärksamhet. När hon inte klarade av att vara hemma längre gick hon och Edwin ut. De gick mot kyrkan som ligger i närheten. Tanken med att gå till kyrkan var att bli räddade, men hon fick höra att rösterna redan tagit över kyrkan.

När det började bli mörkt gick de tillbaka mot lägenheten. Eftersom Edwin tjatade om att han ville ha glass gick de inom ICA. På ICA köpte de godis, som Edwin åt när de kommit hem. När hon var tillbaka i lägenheten tilltog stressen och hon började höra röster. Edwin tittade på Netflix. Hon ville inte att Edwin skulle se att hon var rädd.

Hon var inte arg eller irriterad på Edwin. Hon tänkte inte på att be om hjälp förutom vid ett tillfälle då hon tänkte knacka på hos grannen, vilket hon inte gjorde.

Hon undrade om hon fick lov att natta Edwin, och rösterna sade till henne att det gick bra. Edwin gjorde sig iordning och gick och lade sig. Edwin ville att hon skulle läsa för honom, men hon klarade inte av det. Edwin märkte att hon var orolig och han hade svårt att somna. En röst sade åt henne att strypa Edwin. Hon ströp honom med händerna i sängen och därefter på golvet. Hon försökte trycka så hårt som möjligt runt Edwins hals.

Edwin hade ansiktet mot henne. Hon trodde inte att det hände på riktigt, utan gjorde som rösterna sa därför att någonting hemskt annars skulle hända. Hon kunde inte kontrollera sitt handlande, och försökte titta bort. Edwin var jätterädd. Han gjorde motstånd och skrek ”mamma”. När hon släppte hans hals rörde han sig inte längre och hon trodde att han var död.

Rösterna sade till henne att hämta någonting att strypa Edwin med, och hon gick och hämtade hans halsduk. Hon vet inte om halsduken var hennes eller rösternas idé. Hon knöt halsduken runt Edwins hals i ena änden. Edwin rörde sig inte.

Rösterna befallde henne därefter att hänga upp Edwin i handdukstorken inne i badrummet. Hon frågade rösterna om hon fick bära Edwin i famnen, men det fick hon inte. Hon var tvungen att dra honom i halsduken längs med golvet. Edwins kropp var tung och hon fick hämta en stol i köket för att orka hänga upp honom i handdukstorken. Hon minns inte om hon efteråt flyttade tillbaka stolen till köket.

Edwin hängde i halsduken med kroppen rakt ner. Hon minns inte om han nådde ner till golvet. När hon hängt upp Edwin sade rösterna till henne att hämta en kniv i köket och hugga sig själv i magen. Edwin hängde fortfarande i badrumstorken. När hon tagit med sig kniven in i Edwins sovrum vaknade hon plötsligt upp och insåg vad som hade hänt.

Hon lyfte ner Edwin och försökte rädda honom genom att blåsa in luft i hans mun och trycka på hans bröstorg. Det kom ut slem ur Edwins mun när hon försökte återuppliva honom. Hon vet inte var hon lade halsduken. Därefter ringde hon på hos sina grannar. Grannen som öppnade skakade på huvudet och stängde igen dörren.

Hon ringde 112. Under samtalets pågående rökte hon en cigarett. Hon har inget minne av att hon i samtalet sagt att hon inte visste om hon ville påbörja ett återupplivningsförsök.

Hon kan inte beskriva rösterna. Hon vet inte vad som talade till henne. Rösten eller rösterna är svåra att definiera. Det var både mans- och kvinnoröster. Hon vet inte vad det var för något, hon var bara rädd för att någonting skulle hända om hon inte gjorde som rösterna sade.

Rösterna är en känsla som går i vågor och är hotfulla och befallande. Hon vet inte om det är en eller flera röster. Rösterna hon hörde den 29 september 2019 är samma som hon hört tidigare. Hon har hört röster vid tidigare tillfällen när Edwin varit hemma, men främst har det hänt när hon lämnat bort Edwin. Det har då handlat om att Edwin skulle blivit utsatt för tortyr och liknande, men inte att hon skulle göra honom illa. Ibland har hon hört Edwins röst. Hon har inte berättat om rösterna för psykiatrik och socialtjänsten eftersom hon varit rädd att hon då skulle bli av med Edwin.

Hon var rädd hela tiden i arresten. Hon hörde även där hur Edwin blev plågad och torterad. Det stämmer att hon inte nämnde någonting om rösterna i de inledande förhören. Det berodde på att hon var rädd och chockad. Hon har alltid haft svårt för att berätta om rösterna och har försökt vara normal. När hon var yngre sade rösterna till henne att skada sig själv, vilket hon gjorde.

Hon har tidigare haft problem med missbruk. När hon var i tjugofemårsåldern var hon trött på missbruket och på att må dåligt, och sökte då ett stödboende för att få hjälp. I samband med detta träffade hon Daniel Fredriksson. Edwins födsel var det bästa som hänt henne. Hon kände att hon äntligen hade en egen familj och den tiden var den lyckligaste i hennes liv. Hon försökte skydda Edwin från allt ont. Daniel Fredriksson fortsatte missbruka efter att Edwin fötts. Han prioriterade drogerna framför sin son. Separationen var tuff. Hon och Edwin flyttade runt mycket till en början.

Anledningen till att hon och Edwin flyttade från Östersund till Halmstad var att hon hörde röster och hot genom tak och väggar. Eftersom hon inte orkade med det mer hörde hon av sig till sina släktingar i Halmstad. Hon lämnade därefter Östersund på en gång.

Efter ett tag i Halmstad blev allting bättre. Hon fick egen lägenhet och Edwin började gå i förskolan. Hon försökte få utökad tid för Edwin på förskolan, eftersom han hade ett stort behov av stimulans och hon inte orkade leka med honom hela dagarna. Hon sökte hjälp mot sina problem på psykiatrimottagningen i Halmstad och ansökte om en stödfamilj åt Edwin. Det fungerade väldigt bra med stödfamiljen.

I Halmstad har hon umgåtts med sin moster Eija Gramby och Idah Ahlbäck och hennes barn. Hennes bröder har hälsat på henne i Halmstad och hon har haft kontakt med sin styvpappa Tomas Olsson.

Anledningen till att Edwin inte hade något umgänge med Daniel Fredriksson var att hon ville att Daniel Fredriksson skulle genomgå drogtester, vilket han inte gick med på.

Dagen före aktuell händelse hade hon druckit alkohol. Hon hade inte tagit några droger. Hon minns inte att hon använt cannabis eller buprenorfin, och vet inte varför hon testades positivt på det i Helsingborg. Hon har använt cannabis ett par gånger under tiden i Halmstad. Det stämmer att en läkare gjorde en orosanmälan 2017, men den gången hade hon enbart tagit hostmedicin. Utredningen ledde inte till någon åtgärd.

Hennes verklighetsuppfattning efter händelsen har inte varit bra, och det kan vara så att hon inte minns rätt i alla detaljer.

Magnus Nyström

Han är polisinspektör. Den 29 september 2019 arbetade han kvällspass som yttre befäl i Halmstad. När han skulle gå av sitt pass kom ett larm till nattpatrullen. En kvinna hade ringt in och uppgett att hon dödat sitt barn. Så fort första patrullen var på plats åkte han ut till den aktuella adressen i egenskap av polisinsatschef. När han anlände satt den misstänkta kvinnan i bilen utanför. Hon gungade fram och tillbaka och verkade frånvarande. Han pratade inte med kvinnan.

Efter att ha stämt av med kollegan vid bilen gick han in i fastigheten och upp mot lägenheten. I trappuppgången möttes han av kollegor och ambulanspersonal, vilka han uppfattade som stressade och fokuserade. Den första sjukvårdaren höll ett livlöst barn i famnen. Han fick information om att barnet inte andades men att det fortfarande var varmt och att livsuppehållande åtgärder pågick. Han stannade kvar på platsen tillsammans med två kollegor. Tillsammans gjorde de en okulärbesiktning av lägenheten. Lägenheten var spartanskt inredd men relativt iordning. Nedanför spjäsängen i barnrummet låg en ren kökskniv. Den såg malplacerad ut. De lät kniven ligga kvar.

Efter besiktningen och fotograferingen av lägenheten spärrades den av. De utförde dörrknackning på de intilliggande lägenheterna. Låsen byttes i lägenheten. Efter att ett antal beslut tagits – bland annat var det han som formellt sett grep Alexandra Korkeavuori – lämnade han över till förundersökningsledaren. Så som han fått det berättat för sig hittades barnet i badrummet.

Mattias Hassel

Han arbetar som polisassistent. Han har arbetat i yttre tjänst cirka nio år. I anslutning till att han gått på nattpasset den aktuella kvällen kom ett larm om att en pojke skulle ha blivit dödad av sin mamma på Vallås. Han åkte till platsen tillsammans med sin kollega Jonathan Leander. Porten till lägenhetshuset var låst och en granne fick komma och öppna. Ambulansen, som var parkerad utanför fastigheten, var tom. De gick en trappa upp och in i lägenheten. Från hallen såg han hur ambulanspersonal höll på med livräddning av en pojke i vardagsrummet. Invid eller under pojken låg en halsduk. Halsduken var utlagd och inte hopknycklad. I övrigt var det tyst i lägenheten.

Ambulanspersonalen kunde inte svara på var pojkens mamma befann sig. Han hittade Alexandra Korkeavuori längst in i köket. Hon höll i en cigarett. Han gick fram till henne och tog tag i hennes armar för att kontrollera att hon inte hade något skadligt föremål på sig. Hennes cigarett föll till golvet. Han frågade Alexandra Korkeavuori saker, men hon svarade inte. Hon tittade ner i golvet och var frånvarande. Han uppfattade Alexandra Korkeavuoris tillstånd som apatiskt, chockat och psykosliknande. Med psykosliknande menar han att hon var tom i blicken.

Jonathan Leander tog därefter med sig Alexandra Korkeavuori ut i bilen, och han (Mattias Hassel) gick för att hjälpa ambulanspersonalen med livräddningen. Han fick hålla upp huvudet på pojken för att denne skulle få fria luftvägar. Pojken hade

kräkts och kissat på sig och var därför hal på kroppen. Ytterligare en ambulans och en polisbil anlände till platsen. Det bestämdes ganska omgående att pojken skulle bäras ut till ambulansen. Han stannade tillsammans med Magnus Nyström, som anlände i samband med att pojken bars ut, kvar för att dokumentera lägenheten.

När dokumentationen av lägenheten var klar åkte han tillsammans med Jonathan Leander till akutmottagningen för blodprovstagning av Alexandra Korkeavuori. På vägen till akutmottagningen försökte han få kontakt med Alexandra Korkeavuori, som stirrade nedstämt ner i golvet och skakade. Han minns inte om hon sade någonting. När personalen på akutmottagningen skulle genomföra blodprovstagningen satte Alexandra Korkeavuori sig till motvärn, och en tredje polis på plats fick hjälpa till att hålla i henne. Efter blodprovstagningen körde de Alexandra Korkeavuori till arresten, där hon höll sig lugn.

Jonathan Leander

Han är polisassistent och ingick den aktuella kvällen i en patrull tillsammans med sin kollega Mattias Helgesson. Han har arbetat cirka nio år i yttre tjänst. Efter att larm kommit in till stationen om att en kvinna ringt in och uppgett att hon dödat sitt barn åkte han tillsammans med Mattias Hassel ut till platsen där det skulle ha skett. Från ledningscentralen fick de information om att en ambulans var på plats och att ytterligare en var på väg. Väl på plats var entrédörren till lägenhetshuset låst, men eftersom en tom ambulans stod parkerad utanför förstod de att ambulanspersonalen tagit sig in. Ambulanspersonalen svarade inte på anrop. Efter att de bankat på entrédörren blev de insläppta av en granne. De sprang upp för trappan och in i lägenheten, vars ytterdörr var öppen. Från hallen såg han hur ambulanspersonalen försökte rädda en pojke. Han förstod då att det var allvar.

Ambulanspersonalen visste inte var kvinnan befann sig. Mattias Hassel hittade Alexandra Korkeavuori i köket. Tillsammans belade de henne med handfängsel

varefter han ledde ut henne till bilen. Han fick ingen kontakt med Alexandra Korkeavuori, varken på vägen ut eller i bilen. Hon satt och vaggade framåtlutad i bilen, och sade ”Jag vet inte, det fanns inget jag kunde göra.”. Eftersom han inte fick några svar på sina frågor stängde han av den inspelning han tidigare satt igång.

Efter det att Alexandra Korkeavuori gripits såsom misstänkt för mord körde han och Mattias Hassel henne till akutmottagningen för blodprovstagning. På vägen till sjukhuset sade Alexandra Korkeavuori knappt någonting. Hon var svår att få kontakt med. På akutmottagningen var Alexandra Korkeavuori lugn så länge hon hade handfängsel på sig, men hon blev orolig och drog armarna åt sig när blodprovet skulle tas. Hon sade då ”Nej, nej, nej.”. Han tror att hon befann sig i ett chocktillstånd, eftersom det inte gick att prata med henne.

När blodprovstagningen var klar körde de Alexandra Korkeavuori till arresten. I arresten fotograferade han henne innan hon lämnades över till kvinnliga polisanställda för avvisitering. Det gick fortfarande inte att få kontakt med henne. Hans sammantagna bedömning av Alexandra Korkeavuoris beteende är att hon var känslig, trasig och i chock av kris. Den enda gången beteendet ändrades var vid blodprovstagningen, då hon upplevdes som ganska medveten.

Mikael Petersson

Han är sjuksköterska och arbetar i ambulans. Den aktuella kvällen kom ett så kallat prio ett-larm om hjärtstopp på vuxen person. Han körde tillsammans med sin kollega Adam ut från basstationen mot platsen där hjärtstoppet skulle ha inträffat. De fick inget svar vid anrop till SOS. Precis innan de anlände till platsen fick de reda på att det rörde sig om ett barn. Utanför fastigheten stod en ledsen kvinna och rökte. Kvinnan höll upp dörren till adressen de skulle till, och på fråga om var de skulle pekade hon framåt, där det inte fanns något, och därefter uppåt. Hon sade till dem att gå till toaletten på höger sida i lägenheten.

De var först på plats, och hittade barnet liggandes på rygg på badrumsgolvet med huvudet mot dörren. De påbörjade hjärt- och lungräddning. Barnet var fortfarande varmt, och han hade kalsonger på sig. Det var blött i kalsongerna. Barnet var snorigt och hade kräkts.

Han lade inte märke till någon halsduk. Han tänkte att barnet hade drabbats av syrebrist eller någon form av infektion. Han vet inte när hjärtstoppet inträffat, men han bedömer det som att det inte hade gått så lång tid. Han tror att kroppen börjar bli kall efter cirka en halvtimmes hjärtstopp. Pojken var blek men inte blå.

De kopplade på defibrillatorn och såg att pojken inte hade någon hjärtfrekvens. De flyttade barnet till vardagsrummet för att få en större arbetsyta. De jobbade där för att få igång pojkens andning i väntan på förstärkning. Polisen som anlände kort därefter frågade direkt var pojkens mamma befann sig. Han blev irriterad och förstod inte varför de frågade efter henne. En annan polis började hjälpa dem med livräddningen. Efter en kort stund anlände ytterligare en ambulans och fler poliser. Tillsammans konstaterade de att de var tvungna att föra pojken till sjukhus. Under arbetet i ambulansen på väg till sjukhuset kunde de se enstaka hjärtslag hos pojken, men de var nästintill obefintliga. Först på plats på sjukhuset såg han märkena på pojkens hals.

På sjukhuset fick han reda på att det förmodligen var mamman som skadat pojken. Han fick inte intrycket av att Alexandra Korkeavuori befann sig i ett psykostillstånd under den korta tid han såg henne utanför fastigheten. Alexandra Korkeavuori verkade stressad och samtidigt lugn, som om hon varvade ner från ett adrenalinpåslag. Han minns att han tänkte att det var konstigt att hon inte följde med dem för att hjälpa till, som föräldrar brukar göra i liknande situationer. När

hans kollega initialt bad mamman om hjälp med livräddningen varken svarade eller kom hon för att hjälpa till.

Mari-Ellen Nilsson

Hon arbetar extra som arrestvakt i Halmstad. Hon gick av sitt ordinarie arbete som gruppchef vid 16.30 på eftermiddagen den 30 september 2019. Alexandra Korkeavuori, som redan var på plats i arresten när hon gick på sitt pass, hade sekundbevakning. Sekundbevakning innebär konstant bevakning på grund av risk för självskador eller liknande. Detta innebar att celldörren var öppen och att hon satt på en stol alldeles intill under hela sitt pass. Alexandra Korkeavuori stod hela tiden väldigt nära henne och verkade orolig. Alexandra Korkeavuori rökte ofta.

Vid ett tillfälle frågade Alexandra Korkeavuori henne hur det är på psyket i Halmstad. Vid ett annat tillfälle sade Alexandra Korkeavuori att man inte ska behöva få något straff för detta, och att det nog är bättre på psyket än i fängelse. Alexandra Korkeavuori frågade vid upprepade tillfällen om den psykiatriska mottagningen, men hon verkade mest prata med sig själv. Nästa arrestvakt kom 22.45 på kvällen, och hon gick av sitt pass strax därpå.

Pernilla Augustsson

Hon arbetar som arrestvakt. Hon har ingen utbildning i psykiatri. Alexandra Korkeavuori anlände till arresten när hon precis hade påbörjat sin nattjänst. Under avvisiteringen var Alexandra Korkeavuori skakig och tyst. Alexandra Korkeavuori sade ingenting förrän sent på natten. Alexandra Korkeavuori sade att hon inte kunde sova, eftersom hon såg hemska bilder och att allting var luddigt. Alexandra Korkeavuori hade sekundbevakning. Dagen därpå arbetade hon eftermiddag eller kväll. Alexandra Korkeavuori sade då att hon såg bilder på sin son.

Vid ett tillfälle då de var ute på rastgården för att röka sade Alexandra Korkeavuori att det var kallt, varpå hon (Pernilla Augustsson) sade att ”nej, det är inte direkt sommar längre”. Alexandra Korkeavuori skrattade då till, och lade till att ”det är hemskt att jag skrattar när jag gjort det jag gjort, men jag orkar inte må dåligt längre”.

Återkommande under dag två i arresten sade Alexandra Korkeavuori att hon måste få ett långt straff för det hon gjort. Alexandra Korkeavuori verkade medveten om vad hon gjort. Alexandra Korkeavuori var kontaktbar under hela tiden förutom under natten då hon kom in till arresten. Alexandra Korkeavuori sov inte någonting under de första två dagarna. Dag två fick Alexandra Korkeavuori panik vid ett tillfälle och ville inte vara kvar. Alexandra Korkeavuori ville gå utanför arrestområdet för att röka. När hon sade till Alexandra Korkeavuori att hon inte fick gå ut fick hon en mörk och obehaglig blick av Alexandra Korkeavuori.

Carina Norén Sundén

Hon är rektor på Edwins förskola. Hon har inte haft mycket kontakt med Alexandra Korkeavuori och Edwin, förutom vid ett tillfälle då klagomål inkommit på en pedagog och vid möten gällande Edwins förskoletider. Alexandra Korkeavuori ville att Edwin skulle gå fler timmar i förskolan.

Under våren 2019 beviljades ansökan om utökad tid. Edwin fick lov att vara på förskolan mellan kl. 09.00 och 14.00 varje dag efter intyg från socialförvaltningen. Skäl för utökandet var Alexandra Korkeavuois psykiska ohälsa och Edwins behov av rutiner.

Under sommaren började Alexandra Korkeavuori studera. Alexandra Korkeavuori gjorde ännu en ansökan om utökad tid. Hon (Carina Norén Sundén) förklarade för Alexandra Korkeavuori att det inte behövs ett beslut om utökad tid vid arbete eller

studier. När Alexandra Korkeavuori inför hösten 2019 ansökte om utökad tid på nytt bokades ett möte in, eftersom tiderna inte hade skötts under sommaren; ibland kom Edwin för sent till förskolan och ibland inte alls. Hon kan inte svara på hur ofta Edwin kom för sent eller inte dök upp, men Alexandra Korkeavuori meddelade detta till förskolan när det inträffade. Mötet blev inte av eftersom Alexandra Korkeavuori motsatte sig det. Hon har inte känt någon oro för Edwins välmående.

Idah Ahlbäck

Edwin gick i samma förskoleklass som hennes två döttrar, och hon lärde på detta sätt känna Alexandra Korkeavuori. Hon och Alexandra Korkeavuori hade kontinuerlig kontakt från augusti 2018 och framåt. De har umgåtts främst tillsammans med barnen, och har därför inte haft någon större möjlighet att prata på ett djupare plan med varandra. Hennes yngsta dotter är lika gammal som Edwin. De två var mycket bra vänner och de lekte med varandra på förskolan. Hon och Alexandra Korkeavuori bor i samma område. De hade ofta följe med varandra till och från förskolan. De stannade ofta till på lekplatser och träffades också ute ibland på helgerna.

Hon lever med borderline och går i dialektisk beteendeterapi. Alexandra Korkeavuori frågade henne ofta om detta och verkade vara intresserad av att få hjälp. Alexandra Korkeavuori berättade inte mycket om sina problem. Hon vet att Alexandra Korkeavuori hade haft det svårt tidigare, att Alexandra Korkeavuori försökte hitta en balans i sitt mående och att Alexandra Korkeavuori och Edwin hade hjälp av en stödfamilj.

Alexandra Korkeavuori kämpade för att få lov att ha Edwin längre om dagarna på förskolan. Edwin hade mycket energi och det blev för mycket för Alexandra Korkeavuori. Det var förmodligen ett rop på hjälp. Hon satt barnvakt för Edwin vid ett par tillfällen. Hon blev tillfrågad om att sitta barnvakt för Edwin vid flera

tillfällen, ofta med kort varsel under kvällstid. Hon sade vid dessa tillfällen nej med hänsyn till familjens kvällsrutiner. Vid ett tillfälle frågade Alexandra Korkeavuori henne om hjälp med Edwin kl. 22.56 på kvällen. Hon har inte frågat Alexandra Korkeavuori om varför hon bett om hjälp vid dessa tillfällen, men hon tänker att det kan ha att göra med antingen dejting eller att Edwin haft svårt att somna.

Edwin var ett underbart barn. Han var alltid glad, livfull, härlig och omtänksam. Han tyckte om att få uppmärksamhet och pratade med alla han träffade. Alexandra Korkeavuori var en bra mamma som älskade sin son. Hon var lugn, omhändertagande och höjde aldrig rösten. Hon (Idah Ahlbäck) har aldrig lagt märke till något avvikande beteende hos Alexandra Korkeavuori. Hon träffade Alexandra Korkeavuori och Edwin några dagar innan nu aktuell händelse. Edwin var inte lika energisk som vanligt, men utöver det var allting som vanligt. Hon blev chockad när hon fick besked om vad som hänt.

Eija Gramby

Hon är Alexandra Korkeavuoris moster. Sommaren 2017 vistades Alexandra Korkeavuori i Halmstad och bodde då i hennes lägenhet. Den 21 augusti 2017 flyttade Alexandra Korkeavuori tillsammans med Edwin till Halmstad och de fick då bo hos henne innan hon fick tillträde till en egen lägenhet. Alexandra Korkeavuori mårde inte bra då hon flyttade, och uppgav att hon ville komma ifrån sitt gamla liv. Hon och Alexandra Korkeavuori hade mycket kontakt under främst 2017 och 2018.

Hon vet inte så mycket om Alexandra Korkeavuoris tidigare liv, men hon vet att Alexandra Korkeavuori hade problem med droger under tonåren, före det att hon träffade Edwins pappa Daniel Fredriksson. Hon vet också att Alexandra Korkeavuori skar sig i armarna när hon var yngre. Nu i efterhand har hon fått reda på att Alexandra Korkeavuori blev misshandlad i en tidigare relation.

Alexandra Korkeavuori var en bra mamma. Hon kan inte förstå det som hänt. Hon träffade Alexandra Korkeavuori och Edwin veckan före aktuell händelse, och då var allting som vanligt.

Alexandra Korkeavuori mårde inte bra under sina första dagar i Halmstad efter flytten. Edwin var hos sin mormor i Halmstad under de första tre dagarna. Alexandra Korkeavuori uppvisade tecken på ångest och panik, men höll sig samtidigt lugn. Alexandra Korkeavuori sov lite och rökte mycket under dessa tre dagar. Vid ett par tillfällen hörde Alexandra Korkeavuori röster. Hon vet inte om Alexandra Korkeavuori var påverkad av narkotika eller liknande. Alexandra Korkeavuori uppgav att hon hörde att någon gjorde Edwin illa och att han skrek. Alexandra Korkeavuori pekade då ut mot gräsmattan. När Alexandra Korkeavuori ringt upp sin mamma och fått prata med Edwin blev hon lugn igen. Vid ett annat tillfälle stod Alexandra Korkeavuori lutad mot en garderob i lägenheten och sade sig lyssna och höra att någon gjorde Edwin illa. Alexandra Korkeavuori sade också att det pågick en misshandel i lägenheten bredvid, men det hördes inga ljud därifrån. Vad hon minns har Alexandra Korkeavuori berättat för henne att hon haft liknande psykotiska tillstånd då hon hört röster tidigare.

Tomas Olsson

Han är Alexandra Korkeavuoris styvpappa. Han har funnits i Alexandra Korkeavuoris liv sedan hon var sex eller sju år gammal. Han är pappa till Alexandra Korkeavuoris två yngre bröder. När Alexandra Korkeavuori var tretton år gammal flyttade familjen och hon fick byta skola. Alexandra Korkeavuori hamnade då i fel umgänge. Hon började skolka från skolan, dricka alkohol och använda droger.

Efter att Alexandra Korkeavuori och Daniel Fredriksson blivit ett par fick han och Alexandra Korkeavuori bra kontakt med varandra. Alexandra Korkeavuori verkade

under denna tid mycket gladare. Alexandra Korkeavuori var en bra förälder. Hon var mycket rädd om Edwin. När han skulle passa Edwin i början fick han noggranna instruktioner om hur han skulle tas om hand.

Alexandra Korkeavuori och Daniel Fredriksson separerade före Edwins ettårsdag. Efter separationen bodde Alexandra Korkeavuori och Edwin i fem veckor hemma hos honom. Därefter fick de genom socialtjänsten placering i ett familjehem i Hammarstrand i sex månader, innan Alexandra Korkeavuori fick en egen lägenhet i Östersund. Efter ett tag bodde Edwin hemma hos honom och Alexandra Korkeavuoris bröder varannan helg. I Östersund fick Alexandra Korkeavuori kontakt med sitt gamla umgänge igen, men hon flyttade efter ett tag till Halmstad. Flytten till Halmstad kom plötsligt, och han har hela tiden trott att droger hade med saken att göra. Alexandra Korkeavuori lämnade sin lägenhet utan packning och sade ingenting innan hon åkte. Han fick packa ner sakerna i lägenheten och köra ner med dem till Halmstad. Efter Alexandra Korkeavuoris flytt till Halmstad har de haft kontakt via telefon. De har också firat jul tillsammans och hälsat på varandra vid ett par tillfällen.

Vid ett tillfälle då Edwin befann sig hos honom ringde Alexandra Korkeavuori och ville att Edwin skulle komma hem. Hon hade hört en röst och fått för sig att någon skulle skada eller döda Edwin. Alexandra Korkeavuori var orolig och panikslagen. Dagen efter körde han hem Edwin. Alexandra Korkeavuori blev då lugn igen. Han uppfattade inte henne som påverkad, men han tror att det kan ha varit droger inblandat.

När Alexandra Korkeavuori var i femtonårsåldern inträffade en liknande situation när hon låste in sig på toaletten och sade att det fanns personer i lägenheten. Polisen kom till platsen vid det tillfället. Han trodde även då att det inträffade berodde på

droger, kanske någon sorts haschpsykos. Under samma period gick hon vid ett tillfälle runt på gräsmattan i en hel dag efter att ha använt droger.

Det som hänt är ofattbart. Edwin var en fantastisk pojke. Han har aldrig känt någon oro för att Edwin skulle fara illa på något sätt.

Adam Berkowicz

Han är överläkare och utförde den rättsmedicinska obduktionen av Edwin Korkeavuori Fredriksson. Som bakgrundsinformation i ärendet hade han erhållit polisens handlingar i form av en begäran om dödsfallsundersökning bestående av anmälan, uppgifter från ambulans, PM om de skador som iakttagits på sjukhuset, initiala förhör med Alexandra Korkeavuori, ambulansjournal och akutjournal.

På Edwins hals fanns en snörfåra i huden. En snörfåra är en skada som består av en avtryckning i huden. Snörfårsskador är karakteristiska för strypvåld där ett bandföremål anbringats runt halsen och dragits åt. På Edwins hals fanns en sådan bandformad förändring i huden. Utseendet på en snörfåra beror på generellt avtryck och huruvida det skett en förskjutning mellan snaran och halsen, det vill säga om föremålet blivit större. I sådana fall uppkommer bruna avtorkningar. Ett annat tecken på strypning är förekomsten av punktformade blödningar i huden.

Punktformade blödningar kan visa på att trycket mot halsen pågått under en något längre tid samt att det varit tillräckligt hårt och kraftigt för att åstadkomma tryck mot i första hand stora blodådror.

Vid våld mot halsen inträder den livshotande syrebristen i hjärnan inom några få minuter. Då en vuxen person utövar strypvåld mot barn är kraften i åtstramningen större. Det krävs mindre kraft för att orsaka syrebrist hos ett barn än hos exempelvis en vuxen man.

Snörfårans utseende tyder på att det bandformade föremål som anbringats halsen varierat något i bredd, men generellt bör bredden ha varit ungefär två centimeter. Det är fullt möjligt att en fjorton centimeter bred fleecehalsduk använts om den vikts eller tvinnats till en snara. Det är svårt att utifrån snörfårans utseende dra några långtgående slutsatser om tryckets kraft. Han kan inte utläsa om föremålet vridits flera varv. På vänstra sidan av halsen var snörfåran uppåtstigande snett mot baksidan av nacken och örat, vilket kan tala för att snarans högsta punkt befunnit sig på halsens vänstra sida genom exempelvis åtdragning eller upphängning. Alexandra Korkeavuoris förklaring om att Edwin dragits och hängts upp är en förklaring till den på vänstra sidan uppåtgående snörfåran. Det är möjligt att de överhudsavskrapningar som fanns på Edwins rygg kan ha uppkommit genom att han dragits längs med golvet.

Om man försökt strypa någon med händerna är skadorna som regel mer omfattande än om man anbringat en snara runt halsen. Att strypa någon med händerna kräver något större kraft och längre tid. Hos vuxna som utsatts för strypvåld med händerna syns alltid skador på grund av uppkomna blödningar. Vanliga tecken på sådant våld är blåmärken efter tryck med fingrar och överhudsavskrapningar genom friktion mellan hud och naglar. Det är möjligt att strypa ett litet barn med händerna utan att det blir märken på halsen på grund av diskrepansen i kraften; ett barn kan inte försvara sig på samma sätt som en vuxen kan. Omfattningen av skador på halsen vid strypvåld med användandet av händer beror mycket på kampen mellan offer och förövare.

På Edwin syntes inga skador som talar för kvävning genom strypgrepp. Det fanns inte heller några avvärjningsskador. De skador han har identifierat på halsen korresponderar med varandra och synes vara orsakade av en snara. Hans bedömning är vidare att det är strypningen med snaran som orsakat döden, och inte hängningen, eftersom det på Edwins kropp inte fanns punktformade blödningar i någon större

utsträckning. Att det på vänstra sidan av Edwins hals fanns två parallella skador kan tyda på att halsduken varit veckad eller att den ena skadan uppkommit genom dragning och den andra genom hängning. Ett händelseförlopp innebärande både strypning, dragning och hängning skulle enligt hans bedömning ha medfört fler skador än de som fanns på Edwin.

Vid strypning utlöses inte några kräkningar, vilket beror på den tidigt inträdande syrebristen. Det kan däremot ha funnits matrester i luftvägarna som uppstötts genom räddningsinsatser. Den mikroskopiska undersökning han gjort tyder inte på att någon omfattande inandning av matinnehåll skett. Kräkningarna har förmodligen uppstått vid livräddningsförsöken eller precis före det att döden inträffade.

Att Edwins kropp var varm när ambulanspersonal anlände till platsen är inte anmärkningsvärt. Det går dock inte att dra några slutsatser utifrån den observationen. Eftersom räddningspersonalen kunnat provocera fram ett fåtal hjärtslag kan Edwin då han påträffades inte ha varit död i mer än någon timme.

1.3 Domskal

1.3.1 Alexandra Korkeavuori ska dömas för mord

1.3.1.1 *Edwin Korkeavuori Fredriksson har strypts till döds*

Tingsrätten inleder med att konstatera att det inte har framkommit skäl att ifrågasätta tillförlitligheten av protokoll över kriminaltekniska undersökningar och fotografier.

Det har inte heller framkommit skäl att ifrågasätta tillförlitligheten av uppgifterna i den rättsmedicinska undersökningen. Överläkarna Adam Berkowicz och Lena Ström Leerech har uttalat att fynden vid den rättsmedicinska obduktionen starkt talar för att döden orsakats av strypning med snara samt att fynden och omständigheterna visar att döden orsakats av annan person.

Adam Berkowicz har vid huvudförhandlingen bekräftat slutsatserna i utlåtandet.

Det är alltså bevisat att Edwin Korkeavuori Fredriksson den 29 september 2019 blivit bragd om livet i sitt hem genom att han strypts.

1.3.1.2 Alexandra Korkeavuori har strypt Edwin Korkeavuori Fredriksson
Alexandra Korkeavuori har erkänt gärningen. Hennes erkännande stöds av utredningen i målet. Det är uteslutet att annan person ska ha befunnit sig i lägenheten och utfört gärningen. Det är alltså bevisat att Alexandra Korkeavuori orsakat Edwin Korkeavuori Fredrikssons död på sätt åklagaren gjort gällande.

1.3.1.3 Alexandra Korkeavuori har haft uppsåt att döda Edwin Korkeavuori Fredriksson

Åklagaren och Daniel Fredriksson har yrkat att Alexandra Korkeavuori ska dömas för att hon uppsåtligen dödat Edwin Korkeavuori Fredriksson.

Alexandra Korkeavuori har invänt att hon vid gärningstillfället inte varit i tillräcklig grad medveten om sitt handlande, varför det i uppsåtsrekvisitet ingående medvetenhetskravet inte är uppfyllt. Hon ska därför frikännas från straffrättsligt ansvar på grund av bristande uppsåt. Hon har uppgett att röster sagt till henne att strypa Edwin Korkeavuori Fredriksson och att hon följt rösternas uppmaningar. Hon har haft en psykos och vanföreställningar.

Tingsrätten inleder med att upplysa att Högsta domstolen har den 5 mars 2020 i mål B 4685-19 slagit fast att det inte finns tillräckligt stöd för att utläsa eller utveckla en oskriven ansvarsfrihetsgrund gällande tillfällig sinnesförvirring.

Huruvida tillräknelighet åter ska införas som ett krav för straffrättsligt ansvar i svensk rätt är alltså en fråga för lagstiftaren.

Frågan om ansvarsfrihet vid situationer som kan ses som tillfällig sinnesförvirring får därför ske genom en prövning av uppsåtet och särskilt genom en tillämpning av det i uppsåtsrekvisitet ingående medvetenhetskravet.

Uppsåt och psykisk störning

En vanlig uppsåtsprövning ska ske även vid gärningar som begåtts av personer med psykisk störning. Det kan vara svårare att bedöma uppsåtsfrågan i sådana fall än i andra. Dessa svårigheter har emellertid inte ansetts motivera några avsteg från hur uppsåtsprövningen normalt ska genomföras. I princip ska således uppsåtskravet uppfattas på samma sätt för denna kategori av lagöverträdare som beträffande andra lagöverträdare. Principen har ansetts vara att uppsåt inte föreligger om en person utan den psykiska störningen, men med samma föreställning om sakförhållandena, inte skulle ha bedömts ha haft uppsåt.

Uppsåt och medvetenhet

I uppsåtsrekvisitet ligger ett allmänt krav på medvetenhet (medvetenhetskravet). För att uppsåt ska kunna föreligga måste gärningsmannen ha varit i ett sådant tillstånd att uppsåtsrekvisitet kan vara uppfyllt. Om gärningsmannen har varit alltför omtöcknad, dvs. om hans eller hennes medvetande har varit grumlat, föreligger således inte uppsåt i straffrättslig mening.

Medvetenhetskravet får särskild betydelse när gärningsmannen lider av en allvarlig psykisk störning i form av en akut psykos med bristande verklighetsuppfattning eller något annat motsvarande högradigt förvirrings- och omtöckningstillstånd.

För att medvetenhetskravet ska vara uppfyllt måste gärningsmannen alltså vara i någon grad medveten om att han eller hon utför ett visst handlande.

Det har i tidigare avgöranden från Högsta domstolen uttrycks som att gärningsmannen ska vara i tillräcklig grad medveten om sitt handlande. I detta ligger också att gärningsmannen vid sitt handlande måste ha ett visst mått av basal grundförståelse av det sammanhang och den omgivning där gärningen företas. Endast höggradiga förvirrings- och omtöckningstillstånd som tar sig uttryck i ett grumlat medvetande kan medföra att uppsåt inte föreligger.

Det sagda innebär att bristande uppsåt till följd av grumlat medvetande endast kommer att aktualiseras i ett fåtal fall och bara för en begränsad del av de allvarligt psykiskt störda lagöverträdare som träffas av det absoluta fängelseförbudet i 30 kap. 6 § andra stycket brottsbalken.

Beviskravet i fråga om uppsåt skiljer sig i princip inte från det som i allmänhet gäller i brottmål. Åklagaren ska alltså styrka sådana omständigheter som ger stöd för bedömningen att det är ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen handlade med uppsåt. Detta gäller även för det i uppsåtsrekvisitet ingående medvetenhetskravet. Osäkerhet om vad som närmare är utrett beträffande gärningsmannens föreställning om händelseförloppet, ett visst skeendes innebörd eller bevekelsegrunderna för ett visst handlande ska alltså vid bevisprövningen komma denne till godo och kan innebära att det uppkommer ett rimligt tvivel om gärningsmannen agerade uppsåtligt.

Tingsrättens bedömning av Alexandra Korkeavuoris uppsåt

Alexandra Korkeavuoris första minne från den 29 september 2019 är att Edwin satt i lägenhetens vardagsrum och byggde lego. Han ville att hon skulle hjälpa honom, men hon hade svårt att koncentrera sig. Stämningen upplevdes av Alexandra Korkeavuori som hotfull och luften tjock. Hon kände att någonting hemskt skulle hända. Hon gick fram och tillbaka i lägenheten medan Edwin sökte hennes uppmärksamhet. När hon inte klarade av att vara hemma längre gick hon och Edwin

ut. De gick mot kyrkan som ligger i närheten. Tanken med att gå till kyrkan var att bli räddade, men hon fick höra att rösterna redan tagit över kyrkan.

När det började bli mörkt gick de tillbaka mot lägenheten. Eftersom Edwin tjtade om att han ville ha glass gick de inom ICA. På ICA köpte de godis, som Edwin åt när de kommit hem. När hon var tillbaka i lägenheten tilltog stressen och hon började höra röster. Edwin tittade på Netflix. Hon ville inte att Edwin skulle se att hon var rädd.

Hon var inte arg eller irriterad på Edwin. Hon tänkte inte på att be om hjälp förutom vid ett tillfälle då hon tänkte knacka på hos grannen, vilket hon inte gjorde.

Hon undrade om hon fick lov att natta Edwin, och rösterna sade till henne att det gick bra. Edwin gjorde sig iordning och gick och lade sig. Edwin ville att hon skulle läsa för honom, men hon klarade inte av det. Edwin märkte att hon var orolig och han hade svårt att somna. En röst sade åt henne att strypa Edwin. Hon ströp honom med händerna i sängen och därefter på golvet. Hon försökte trycka så hårt som möjligt runt Edwins hals.

Edwin hade ansiktet mot henne. Hon trodde inte att det hände på riktigt, utan gjorde som rösterna sa därför att någonting hemskt annars skulle hända. Hon kunde inte kontrollera sitt handlande, och försökte titta bort. Edwin var jätterädd. Han gjorde motstånd och skrek ”mamma”. När hon släppte hans hals rörde han sig inte längre och hon trodde att han var död.

Rösterna sade till henne att hämta någonting att strypa Edwin med. Hon gick och hämtade hans halsduk. Hon vet inte om halsduken var hennes eller rösternas idé. Hon knöt halsduken runt Edwins hals i ena änden. Edwin rörde sig inte.

Rösterna befallde henne därefter att hänga upp Edwin i handdukstorken inne i badrummet. Hon frågade rösterna om hon fick bära Edwin i famnen, men det fick hon inte. Hon var tvungen att dra honom i halsduken längs med golvet. Edwins kropp var tung och hon fick hämta en stol i köket för att orka hänga upp honom i handdukstorken. Hon minns inte om hon efteråt flyttade tillbaka stolen till köket.

Edwin hängde i halsduken med kroppen rakt ner. Hon minns inte om han nådde ner till golvet. När hon hängt upp Edwin sade rösterna till henne att hämta en kniv i köket och hugga sig själv i magen. Edwin hängde fortfarande i badrumstorken. När hon tagit med sig kniven in i Edwins sovrum vaknade hon plötsligt upp och insåg vad som hade hänt.

Hon lyfte ner Edwin och försökte rädda honom genom att blåsa in luft i hans mun och trycka på hans bröstorg. Det kom ut slem ur Edwins mun när hon försökte återuppliva honom. Hon vet inte var hon lade halsduken. Därefter ringde hon på hos sina grannar. Grannen som öppnade skakade på huvudet och stängde igen dörren.

Hon ringde 112. Under samtalets pågående rökte hon en cigarett. Hon har inget minne av att hon i samtalet sagt att hon inte visste om hon ville påbörja ett återupplivningsförsök.

Hon kan inte beskriva rösterna. Hon vet inte vad som talade till henne. Rösten eller rösterna är svåra att definiera. Det var både mans- och kvinnoröster. Hon vet inte vad det var för något, hon var bara rädd för att någonting skulle hända om hon inte gjorde som rösterna sade.

Rösterna är en känsla som går i vågor och är hotfulla och befallande. Hon vet inte om det är en eller flera röster. Rösterna hon hörde den 29 september 2019 är samma som hon hört tidigare. Hon har hört röster vid tidigare tillfällen när Edwin varit

hemma, men främst har det hänt när hon lämnat bort Edwin. Det har då handlat om att Edwin skulle blivit utsatt för tortyr och liknande, men inte att hon skulle göra honom illa. Ibland har hon hört Edwins röst. Hon har inte berättat om rösterna för psykiatrien och socialtjänsten eftersom hon varit rädd att hon då skulle bli av med Edwin.

Alexandra Korkeavuori har under förhören hållit fast vid denna berättelse och beskrivning av vad som hänt. Utredningen ger starkt stöd för det uppgivna händelseförloppet. Hennes berättelse vinner alltså stöd i utredningen och tingsrätten bedömer hennes uppgifter trovärdiga och tillförlitliga.

Det finns vittnesberättelser om att Alexandra Korkeavuori när polis och ambulans kom till platsen verkade frånvarande och hade tom blick, att hon gungade fram och tillbaka och att hon verkade frånvarande.

Tingsrätten har inhämtat två rättspsykiatriska utredningar beträffande Alexandra Korkeavuori.

De rättspsykiatriska undersökningarna har genomförts i syfte för att rätten ska kunna bedöma

- (1) om det finns medicinska förutsättningar att överlämna Alexandra Korkeavuori till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap. 3 § brottsbalken, och
- (2) om Alexandra Korkeavuori har begått gärningarna under påverkan av en allvarlig psykisk störning och i så fall tillståndets betydelse för frågan om påföljdsvalet enligt 30 kap. 6 § brottsbalken.

Undersökningarna har också omfattat om förutsättningarna för rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning är uppfyllda.

Undersökningarna har även omfattat frågan om huruvida Alexandra Korkeavuori till följd av störningen

(1) har saknat förmåga att inse gärningarnas innebörd eller att anpassa sitt handlande efter en sådan insikt och

(2) i anslutning till brottet själv genom rus eller på något liknade sätt har vållat det tillstånd som avses i punkten 1 eller som utgör störningen.

Eftersom de utförda rättspsykiatriska undersökningarna har dragit olika rättspsykiatriska slutsatser har tingsrätten begärt Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor (Rättsliga rådets) yttrande över de verkställda utredningarna.

Socialstyrelsen har i ärendet inhämtat yttrande från överläkaren Fredrik Hedén, som är expert. Socialstyrelsen har anslutit sig till de bedömningar och slutsatser som kommer till uttryck i överläkaren Fredrik Hedén som expert.

Överläkaren Fredrik Hedén, som bedömt att Alexandra Korkeavuori begått den misstänkta gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning och att hon vid tiden för hans bedömning lider av en allvarlig psykisk störning, har bedömt att Alexandra Korkeavuori vid gärningstillfället hade insikt i gärningens innebörd. Han har vidare yttrat följande.

”Att strypvåld mot halsen medför livsfara måste betraktas som allmänt känt, och Korkeavuori gjorde det dessutom två gånger efter varandra då hon var osäker på effekten efter första gången. Hon lämnade Edwin och hämtade flera redskap som skulle göra dödandet effektivare, vidtog åtgärder som innebar viss ansträngning och förflyttade sig mellan olika rum för att hitta en lämplig plats. I det efterföljande samtalet med larmcentralen var hon närmast övertydlig med att hon dödat E.”

Överläkaren Fredrik Hedén har vidare bedömt att det inte finns stöd för bedömningen att Alexandra Korkeavuori saknat förmåga till handlingskontroll. Han har yttrat:

”Om handlingskontroll är svårare att besvara entydigt. Korkeavuori uppger nu att hon var utlämnad till sina röster som hon kände sig tvingad att lyda. Även utifrån de uppgifter hon själv lämnar tycks detta vara en bristfällig förklaring. Det är mer sannolikt att hon hade ett tilltagande ångestanfäll med katastroftankar där hon i något läge fick en impuls att döda E. Problemet tycks vara hennes väl dokumenterade brist på impulskontroll, snarare än förmåga till handlingskontroll. Skillnaden där emellan är att vid bristande förmåga till handlingskontroll vet man att det man vill göra är fel och egentligen inte vill men gör det ändå, medan man vid bristande förmåga till impulskontroll verkligen vill, men väldigt snabbt ångrar sig efteråt. Möjligen kan det ha varit en blandning däremellan.”

Bevisning om Alexandra Korkeavuoris uppsåt utgörs av dels vittnens och andra förhörspersoners iakttagelser av hur Alexandra Korkeavuori rent faktiskt har agerat vid tillfället, dels teknisk utredning av hur strypningen har gått till, dels också de rättspsykiatriska sakkunnigas bedömning av hennes psykiska tillstånd, medvetenhet samt förmåga till handlingskontroll vid gärningstillfället.

Som framgått av utredningen har strypningen föregåtts av ett händelseförlopp under vilket Alexandra Korkeavuori vidtagit ett flertal åtgärder som starkt talar för att Alexandra Korkeavuori vid gärningstillfället haft förmåga att inse gärningens innebörd och att hon i tillräcklig grad av medvetenhet haft förmåga till handlingskontroll. Tingsrätten gör alltså samma bedömning som Rättsliga rådet. Det finns därför förutsättningar för att pröva om Alexandra Korkeavuoris gjort sig skyldig till ett uppsåtligt dödande.

Av den framlagda utredningen och av Alexandra Korkeavuoris egna uppgifter finner tingsrätten att det är ställt utom rimligt tvivel att Alexandra Korkeavuoris mål vid gärningstillfället var att beröva Edwin Korkeavuori Fredriksson livet. De åtgärder hon vidtagit var för att strypa Edwin Korkeavuori Fredriksson och hon har uppfattat att hennes handlande lett till att Edwin Korkeavuori Fredriksson inte rörde sig och att han dog. Hon har alltså haft ett avsiktsuppsåt.

1.3.1.3 Gärningen ska rubriceras som mord

Alexandra Korkeavuori har invänt att gärningen ska rubriceras som dråp.

Den som berövar annan livet döms enligt 3 kap. 1 § brottsbalken för mord. Är brottet med hänsyn till de omständigheter som har föranlett gärningen eller eljest att anse som mindre grovt, döms enligt 3 kap 2 § brottsbalken för dråp.

Utgångspunkten är alltså att uppsåtligt dödande ska bedömas som mord; det måste till förmildrande omständigheter för att brottet ska rubriceras som dråp.

Det finns varken med hänsyn till de omständigheter som har föranlett gärningen eller annars skäl att bedöma den som mindre grov. Alexandra Korkeavuori ska därför dömas för mord.

1.3.2 Alexandra Korkeavuori ska överlämnas till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

Åklagaren och Daniel Fredriksson har yrkat att tingsrätten överlämnar Alexandra Korkeavuori till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

Tingsrätten har inhämtat två rättspsykiatriska utredningar och Rättsliga Rådet har yttrat sig över verkställda utredningar samt gjort en egen bedömning.

Den första rättspsykiatriska undersökningen har den 31 oktober 2019 avgivits av överläkare Christian Möller, medicine doktor och specialist i psykiatri och rättspsykiatri. Bedömningen var att Alexandra Korkeavuori inte hade begått den misstänkta gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning och vid tiden för undersökningen inte led av en allvarlig psykisk störning. Hon fick diagnoserna emotionellt instabilt personlighetssyndrom med antisociala drag, uppmärksamhetsstörning (ADHD) och medelsvårt alkoholbrukssyndrom. Man fann inga hållpunkter för att Alexandra Korkeavuori skulle ha någon psykisk sjukdom som innefattade exempelvis hallucinationer eller verklighetsfrämmande övertygelser och heller ingen djup depression.

Denna rättspsykiatriska undersökningen utfördes mycket kort tid efter gärningen, vilket alltid, som påtalats av Rättsliga rådet, är ogynnsamt. Det saknas i typfallet vittnesuppgifter och det är ofta oklart hur den aktuella gärningen ska ha gått till. I mordfall finns det dessutom ingen berättelse från någon målsägare att jämföra den misstänktes utsagor med. I detta enskilda fall ville Alexandra Korkeavuori inte lämna någon egen berättelse. Rättspsykiatriska undersökningar utförda utifrån sådana förutsättningar blir regelmässigt behäftade med osäkerhet, vilket också tydligt uttrycktes.

Det andra har den 3 april 2020 avgivits av överläkare Carl-Gustav Eriksson, specialist i psykiatri och rättspsykiatri. Bedömningen var att Alexandra Korkeavuori hade begått den misstänkta gärningen under påverkan av en allvarlig psykiskstörning och att hon vid tiden för undersökningen led av en allvarlig psykisk störning. Hon fick diagnoserna ospecificerat schizofrenispektrumsyndrom, personlighetssyndrom med bland annat emotionellt instabila, antisociala och

schizotypala drag, ADHD, medelsvårt alkoholbruks syndrom samt ospecificerad encephalopati. Den huvudsakliga skillnaden gentemot den föregående undersökningen var att Alexandra Korkeavuori nu berättade om rösthallucinationer sedan lång tid tillbaka.

Överläkaren Fredrik Hedén, vars bedömningar och slutsatser Rättsliga rådet anslutit sig till, har bedömt att i detta enskilda fall bör Alexandra Korkeavuoris personlighetssyndrom, med tillhörande svåra ångestattacker med tidvis psykosliknande symtom, betraktas som en allvarlig psykisk störning i lagens mening. Han har vidare bedömt att gärningen är utförd i samband med ett sådant psykosliknande tillstånd att den därmed är utförd under påverkan av en allvarlig psykisk störning.

Överläkaren Fredrik Hedén har yttrat följande.

”Det är en grannliga uppgift att göra en rättspsykiatrisk bedömning av Korkeavuori. Det finns omständigheter som talar både för och emot. Hennes huvudsakliga psykiska problematik (emotionellt instabilt personlighetssyndrom) har tagit sig olika uttryck vid olika tidpunkter i livet, beroende på hennes varierande livsomständigheter. Under de perioder hon har haft ett aktivt narkotikamissbruk och haft relationer med likaledes narkotikamissbrukande män har situationen tidvis varit katastrofal. De perioder i hennes liv som har varit någorlunda lugna har varit då hon har vistats i någon form av hem eller boende, det vill säga när det finns någon annan som tar på sig ansvar för hennes situation. Hon har sammanfattningsvis en mycket låg psykosocialfunktions nivå. Samtidigt har det inte framkommit några uppgifter om att hon ska ha tvångsvårdats vid något tillfälle, trots upprepade kontakter med psykiatrisk vård. Hon tycks aldrig ha blivit dömd för brott, trots beskrivningar av upprepade fysiskt aggressiva ageranden. Man kan försiktigt tolka

det sistnämnda som att hon som kortvuxen kvinna kanske inte har uppfattats som fysiskt hotande trots sitt beteende.

På senare tid, under tiden i Halmstad, har Korkeavuori först klarat sig relativt bra vilket hon själv kopplar ihop med att hon fick praktiskt stöd av sin moster ET. När hon inte längre fick det stödet gick det sämre, trots insatser från Socialtjänsten. Korkeavuori tycks ha en betydande ångestkomponent som del av sitt personlighetssyndrom. Hon har försökt dämpa sin ångest med alkohol, vilket fungerar på kort sikt. I det långa loppet är det dock väl känt att alkohol ökar den grundläggande ångestproblematiken. Det accelererande alkoholmissbruket tiden innan gärningen kan antas ha ökat hennes benägenhet att drabbas av plågsamma ångestanfall. Hennes instabila relationer med upprepade separationer och återföreningar har sannolikt också bidragit till att destabilisera hennes känsloliv från en redan från början instabil nivå.

Korkeavuoris beskrivning av händelseförloppet den 29 september 2019 har flera karaktäristika som talar för att det rörde sig om ett svårt ångestanfall. De uppgifter hon lämnade direkt efter gärningen var att hon kände en tilltagande olustkänsla att något hemskt skulle hända, och att hon inte kunde skaka av sig den känslan. Denna grundläggande beskrivning finns kvar när hon senare lägger till uppgifter om att hon hörde röster.

Personlighetssyndrom kan utgöra en allvarlig psykisk störning, även om det är förhållandevis ovanligt. Man tar då hänsyn till bland annat hur mycket den psykosociala funktionsnivån är påverkad och om det förekommer psykosliknande symtom som del av personlighetssyndromet. Korkeavuoris psykosociala funktionsnivå är inte så låg att den ensamt kan läggas till grund för ett resonemang om allvarlig psykisk störning. Korkeavuori tycks ha haft återkommande ångestanfall med katastroftankar där hennes förmåga till verklighetsprövning ibland

har sviktat, och där hennes bristande förmåga till impulskontroll har lett till att hon agerar utifrån sina katastroftankar.

Undertecknad bedömer att i detta enskilda fall bör Korkeavuoris personlighetssyndrom, med tillhörande svåra ångestfall med tidvis psykosliknande symtom, betraktas som en allvarlig psykisk störning i lagens mening. Undertecknad bedömer att gärningen är utförd i samband med ett sådant psykosliknande tillstånd och att den därmed är utförd under påverkan av en allvarlig psykisk störning.

Vid undersökningstillfället har missbruket till följd av de yttre omständigheterna upphört. Korkeavuori bedöms fortfarande lida av en allvarlig psykisk störning av följande skäl:

Korkeavuori är känslomässigt instabil och impulsiv redan i utgångsläget. Att hon på senare år har klarat sig i relativ mening bättre än tidigare tycks till stor del ha berott på att hon motiverades av att ta hand om E och att hon genom det blev bättre på att ta till sig det stöd hon erbjöds. Att E nu är borta, och att det är hon själv som har dödat honom, har påverkat henne i hög grad. Hon medicinerar med ett preparat som utöver antipsykotisk effekt också har *en allmänt* dämpande och stabiliserande effekt. Hon är frihetsberövad och under uppsikt. Undertecknads bedömning är att Korkeavuoris personlighetssyndrom även i dagsläget motsvarar en allvarlig psykiskstörning, vilket skulle tydliggöras om de yttre stödjande faktorerna skulle upphöra.

Det finns i undertecknads bedömning en osäkerhetsfaktor genom att Korkeavuori har en pågående behandling med ett antipsykotiskt medel kontinuerligt sedan den 2 oktober 2019. Detta skulle kunna kamouflera tecken på psykos. Undertecknad

håller dock detta för mindre sannolikt eftersom det inte finns några beskrivningar av sådana tecken under månaderna innan gärningen.

Personlighetssyndrom kan utgöra en allvarlig psykisk störning, även om det är förhållandevis ovanligt. Man tar då hänsyn till bland annat hur mycket den psykosociala funktionsnivån är påverkad och om det förekommer psykosliknandes symtom som del av personlighetssyndromet. Korkeavuoris psykosociala funktionsnivå är inte så låg att den ensamt kan läggas till grund för ett resonemang om allvarlig psykisk störning. Korkeavuori tycks ha haft återkommande ångestangfall med katastroftankar där hennes förmåga till verklighetsprövning ibland har sviktat, och där hennes bristande förmåga till impulskontroll har lett till att hon agerar utifrån sina katastroftankar.”

Överläkaren Fredrik Hedéns har i samlad rättspsykiatrisk bedömning bedömt

- att Alexandra Korkeavuori har begått den misstänkta gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning,
- att Alexandra Korkeavuori vid tiden för min bedömning lider av en allvarlig psykisk störning,
- att Alexandra Korkeavuori till följd av sitt psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt har behov av psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång,
- att det därmed finns medicinska förutsättningar att överlämna Alexandra Korkeavuori till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap 3§ brottsbalken,
- att det till följd av den psykiska störningen finns risk för återfall i brottslighet av allvarligt slag,
- att Alexandra Korkeavuori vid tiden för gärningen har haft förmåga att inse gärningens innebörd och en nedsatt förmåga att anpassa sitt handlande efter den insikten.

Rättslig reglering om påföljder

Den som uppsåtligen berövar annan livet döms enligt 3 kap 1 § i dess lydelse före den 1 januari 2020 för mord till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller, om omständigheterna är försvårande på livstid.

Det finns dock särskilda bestämmelser om påföljd för lagöverträdare med allvarlig psykisk störning. I 30 kap 6 § brottsbalken föreskrivs att den som har begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning i första hand ska dömas till en annan påföljd än fängelse. Rätten får döma till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen av om det finns sådana skäl ska rätten beakta

1. om brottet har ett högt straffvärde,
2. om den tilltalade saknar eller har ett begränsat behov av psykiatrisk vård,
3. om den tilltalade i anslutning till brottet själv har vållat sitt tillstånd genom rus eller på något annat liknande sätt, samt
4. omständigheterna i övrigt.

Rätten får inte döma till fängelse, om den tilltalade till följd av den allvarliga psykiska störningen har saknat förmåga att inse gärningens innebörd eller att anpassa sitt handlande efter en sådan insikt. Detta gäller dock inte om den tilltalade har vållat sin bristande förmåga på det sätt som anges i första stycket 3.

Om rätten i fall som avses i första eller andra stycket finner att någon påföljd inte bör dömas ut, ska den tilltalade vara fri från påföljd.

Vidare ges i 31 kap. 3 § brottsbalken föreskrifter om överlämnande till rättspsykiatrisk vård. Dessa föreskrifter innebär att den som lider av allvarlig psykisk störning och som har begått ett brott, som inte kan sonas med böter, får överlämnas till rättspsykiatrisk vård, om det med hänsyn till hens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att hen är intagen på en

sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång. Sistnämnda bestämmelse gäller oavsett om brottet har begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning eller inte. Har brottet begåtts under sådan påverkan, får domstolen besluta att särskild utskrivningsprövning enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård ska äga rum vid vården, om det till följd av den psykiska störningen finns risk att den dömda återfaller i brottslighet som är av allvarligt slag.

Domstolen bedömer om det finns behov av rättspsykiatrisk vård

Det är domstolen som ska bedöma om det finns behov av rättspsykiatrisk vård. Utrymmet för domstolens prövning är emellertid som framhålls i rättsfallet NJA 1998 s 162 begränsat.

Högsta domstolen har i rättsfallet 2004 s 266 uttalat att domstolen måste fästa stort avseende vid innehållet i utlåtande över rättspsykiatrisk undersökning. Högsta domstolen har framhållit att utlåtandet till sin natur är ett sakkunnigutlåtande som kan bemötas. Högsta domstolen har vidare uttalat följande.

”Har domstolen inhämtat ett yttrande från Socialstyrelsen över en utförd rättspsykiatrisk undersökning och detta avviker från undersökningsläkarens utlåtande, bör styrelsens yttrande i allmänhet vara att anse som det mera tillförlitliga. Domstolen får dock inte undandra sig att jämföra och bedöma utlåtandena. Ibland kan det finnas olika meningar företrädna i sådana utlåtanden och yttranden, och domstolen får då pröva dessa mot varandra. Härtill kan komma utredning som kompletterar ett utlåtande eller yttrande. Vidare kan hänsyn behövas tas till material i form av exempelvis sjukvårdsjournaler från tiden före och efter det aktuella brottet eller intyg eller andra handlingar som tillkommit efter ett rättspsykiatriskt utlåtande eller ett yttrande av Socialstyrelsen (jfr NJA 1998 s 162). Domstolen ska däremot inte självständigt göra någon medicinsk bedömning och åsätta en diagnos, och den måste vara mycket försiktig med att låta den tilltalades

eget uppträdande inför rätta inverka på bedömningen av det psykiska tillståndet hos den tilltalade (jfr nyssnämnda rättsfall).

Vad domstolen har att göra är alltså att pröva den utredning som framlagts och söka bilda sig en egen uppfattning på grundval av detta material. Olika faktorer påverkar denna prövning. Det kan vara sakkunskapen hos de personer som yttrat sig, det underlag som de har använt sig av, förutsättningarna för deras observationer av det psykiska tillståndet (t.ex. undersökningssituation och tidsrymd) samt de bedömningar som de gjort och hur de redovisat dessa. Det säger sig självt att detta ibland kan vara en vansklig uppgift, särskilt om meningarna går isär hos de medicinskt sakkunniga.

Den fråga som då inställer sig är vilket krav som ställs på utredningen för att domstolen skall finna att den tilltalade har begått brottet under påverkan av allvarlig psykisk störning och att han lider av en sådan när han skall dömas. En utgångspunkt för att besvara denna fråga är att, eftersom det rör sig om påföljdsbestämning och inte prövning av skuldfrågan, det inte gäller något sådant beviskrav som uppställs beträffande skuldfrågan. Inte heller kan det anses lämpligt eller ens möjligt att tillämpa någon princip av det slag som brukar betecknas med de latinska uttryckssätten *in dubio pro reo* och *in dubio mitius*, dvs. att det finns en presumtion till förmån för den tilltalade eller för den mildare utgången. En anledning till detta är att det i det enskilda fallet ofta inte går att avgöra vad som är förmånligast för den tilltalade i påföljdsvalet. Härtill kommer att kravet på utredning i princip bör vara detsamma oavsett om det är ett allvarligt eller ett mindre allvarligt brott. Det som domstolen måste göra är att pröva utredningen och komma fram till om den anser att övervägande skäl talar för att det är fråga om en psykisk störning som är allvarlig. Det är alltså fråga om en överviktsprincip som ska tillämpas. Vid lagstiftningens tillkomst framhölls att domstolen måste vara försiktig med att ådöma fängelse där det finns anledning att misstänka allvarlig psykisk störning. I detta får anses ligga att det inte bör ställas krav som att det - som Riksåklagaren har gjort

gällande i målet - tydligt skall framgå av utredningen att det är fråga om en allvarlig psykisk störning.

Det ligger i sakens natur att den bedömning som domstolen sålunda ska göra oftast blir enklare när det gäller situationen vid målets avgörande än när man skall avgöra hur det psykiska tillståndet var vid brottets begående och hur detta tillstånd kan ha påverkat gärningen. Vid bedömningen av det psykiska tillståndet när brottet begicks kan de yttre omständigheterna vid brottstillfället, t.ex. hur gärningsmannen uppträtt, ha betydelse vid sidan av utredningen om det inre tillståndet hos förövaren. Om det framkommer att gärningsmannen vid brottstillfället var allvarligt psykiskt störd, torde man i allmänhet kunna presumera att brottet har begåtts under påverkan av störningen.”

Tingsrättens bedömer att Alexandra Korkeavuori begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning och att hon vid undersökningen led av en allvarlig psykisk störning

Vid en bedömning av de utförda rättspsykiatriska utredningarna och Rättsliga rådets yttrande över dessa samt de bedömningar och slutsatser Rättsliga rådet gjort finner tingsrätten att Alexandra Korkeavuori begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning och att hon vid undersökningen led av en allvarlig psykisk störning

Tingsrätten övergår nu till att pröva frågan om överlämnandet till rättspsykiatrisk vård ska förenas med föreskrift om särskild utskrivningsprövning.

Föreskrift om särskild utskrivningsprövning

Under förutsättning att brottet har begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning, får rätten, enligt 31 kap 3 § andra stycket brottsbalken, besluta att särskild utskrivningsprövning enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård ska äga rum

vid vården, om det till följd av den psykiska störningen finns risk för att den tilltalade återfaller i brottslighet, som är av allvarligt slag.

Det är den domstol som prövar åtalet som ska bedöma om det är påkallat att vården förenas med särskild utskrivningsprövning. För att en sådan bedömning ska vara aktuell krävs att den tilltalade led av en allvarlig psykisk störning vid gärningstillfället och att det också fanns ett orsakssamband mellan den psykiska störningen och brottet. Möjligheten för domstolen att besluta om särskild utskrivningsprövning är avsedd att utnyttjas i första hand då den riskbedömning som ska göras avser brott som riktar sig mot eller innebär fara för någon annans liv, hälsa eller personliga säkerhet. Mord är ett sådant brott.

När det gäller nivån på den risk som måste föreligga används i motiven till lagstiftningen uttrycket att det ska vara fråga om fall där det finns en beaktansvärd risk för nya brott. Kravet att det ska vara fråga om brottslighet som är av allvarligt slag innebär att det ska ske en samlad bedömning där inte bara enskilda gärningar utan även den totala omfattningen av brottsligheten och sambandet mellan brotten får vägas in.

Frågan huruvida domstolen i ett visst fall bör besluta om särskild utskrivningsprövning beror delvis på en bedömning av medicinsk karaktär men det är även fråga om en prognos från mer allmänna utgångspunkter, bl.a. beträffande sannolikheten för att lagöverträdaren på nytt kommer i en situation av det slag hen befann sig i när hen begick de aktuella brotten.

Alexandra Korkeavuori har begått det aktuella brottet under påverkan av en allvarlig psykisk störning och det föreligger orsakssamband mellan störningen och brottet. Den bedömning som nu ska göras är om det finns en beaktansvärd risk för att hon kommer att återfalla i denna typ av brottslighet.

Överläkaren Fredrik Hedén har bedömt att det i dagsläget finns en medelhög risk för återfall i brottslighet av allvarligt slag. Tingsrätten gör samma bedömning, varför den rättspsykiatriska vården ska förenas med en föreskrift om särskild utskrivningsprövning.

1.3.3 Alexandra Korkeavuori ska betala 60 000 kr i skadestånd

Alexandra Korkeavuori döms nu för mord och är då skadeståndsskyldig mot dem som stått Edwin Korkeavuori Fredriksson särskilt nära.

När en nära anhörig har dödats genom brott kan en efterlevande få ersättning för personskada enligt 5 kap. 2 § skadeståndslagen. Ersättning enligt bestämmelsen utgår till någon som är särskilt närstående och i första hand tar rätten till skadestånd sikte på make, registrerad partner, sambo, barn och föräldrar. Här avses framför allt medlemmar i samma etablerade hushållsgemenskap som den avlidne. (Se prop. 2000/01:68 s. 72).

Alexandra Korkeavuori har godtagit att Daniel Fredriksson är att anse som särskilt närstående och ingå i den ersättningsberättigade personkretsen.

Daniel Fredriksson har yrkat att Alexandra Korkeavuori ska betala 75 000 kr i skadestånd. Alexandra Korkeavuori har medgett att betala 60 000 kr.

När det gäller storleken på ersättningen uttalade Högsta domstolen i rättsfallet NJA 2004 s. 26 att det fanns skäl att tillämpa schabloner när skadestånd bestäms för psykiska besvär i form av dödsfall. Högsta domstolen uttalade vidare att det kan finnas skäl att tillämpa olika schabloner beroende på omständigheterna i det

enskilda fallet och att det låg i sakens natur att gärningens beskaffenhet kunde vara av betydelse för skadans intensitet. I ett senare rättsfall, NJA 2006 s. 738, utvecklade Högsta domstolen resonemanget om schabloner. Högsta domstolen anförde att ett syfte med schabloner var att rättstillämpningen skulle förenklas och att detta syfte skulle motverkas om många olika schabloner skulle gälla vid sidan av varandra beroende på förhållandena i olika fall.

Under många år var schablonen 50 000 kr. Det förekom att olika domstolar gjorde avsteg från schablonen och dömde ut högre belopp. Högsta domstolen prövade i rättsfallet NJA 2017 s. 1208 om schablonbeloppet skulle höjas och bedömningen blev att 60 000 kr fastställdes vara den nivå som skulle gälla i fortsättningen. Mot den bakgrunden ska skadeståndet till Daniel Fredriksson bestämmas till 60 000 kr.

Vad gäller ränteberäkningen har Daniel Fredriksson yrkat ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från och med den 29 september 2019. Tingsrätten uppfattar det som en uppenbar felskrivning när det från vilken tidpunkt ränta yrkas. Enligt 4 § räntelagen utgår ränta från den dag då skadan uppkom.

Alexandra Korkeavuori har medgett att betala ränta.

1.3.4 Alexandra Korkeavuori ska vara fortsatt häktad

Åklagaren och Daniel Fredriksson har yrkat att Alexandra Korkeavuori ska kvarbli i häkte tills domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot henne.

De har som skäl angett att det föreligger risk för att Alexandra Korkeavuori fortsätter sin brottsliga verksamhet samt att det för mord inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

Alexandra Korkeavuori har motsatt sig fortsatt häktning.

Tingsrätten finner att det finns en risk för att Alexandra Korkeavuori fortsätter sin brottsliga verksamhet samt att hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig straff.

För mord är inte föreskrivet lindrigare straff än fängelse i tio år och det är inte uppenbart att skäl till häktning saknas.

Häktningen kan inte anses vara oproportionerlig. Det finns alltså skäl för fortsatt häktning.

1.3.5 Åklagarens särskilda yrkande ska bifallas

Det finns förutsättningar att bifalla åklagarens särskilda yrkande att en i beslag tagen halsduk ska förstöras.

1.3.6 Alexandra Korkeavuori ska betala lagstadgad avgift till brottsofferfonden

Alexandra Korkeavuori döms nu för brott som det i straffskalan ingår fängelse. Hon ska därför betala en avgift till brottsofferfonden.

1.3.7 Sekretessen ska bestå för fotografier m.m.

Det finns skäl att låta sekretessbestämmelsen i 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) fortsätta vara tillämplig på uppgifterna i åklagarens presentationsmaterial, tingsrättens aktbilaga 45, som lagts fram vid tingsrättens huvudförhandling inom stängda dörrar.

1.3.8 Försvararen och målsägandebiträdet får begärda ersättningar

Sofia Blomqvist Szabo har yrkat ersättning för sitt uppdrag som offentlig försvarare. Emma Demuth har yrkat ersättning för sitt uppdrag som målsägandebiträde.

Åklagaren har inte haft någon synpunkt på begärda ersättningar.

Offentlig försvarare och målsägandebiträden har rätt till skälig ersättning av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt.

Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av den timkostnadsnorm som regeringen bestämmer.

Vid en allmän bedömning får uppdragen i detta fall betraktas som mycket arbetskrävande. Målet har rört mycket allvarlig brottslighet med flera rättsfrågor och bevisfrågor.

Sofia Blomqvist Szabo har redogjort för de åtgärder som hon lagt ned.

Kostnadsräkningen uppfyller de krav som lagstiftaren ställt på en kostnadsräkning som inte omfattas av brottsmålstaxan (se NJA 2008 s. 223). Hennes beskrivning av de vidtagna åtgärderna måste med hänsyn till målets speciella karaktär anses rimliga. Att försvararen lagt ned mycket arbete på sitt uppdrag har därför varit påkallat.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 3

DOM
2020-06-01

B 2309-19

Vid en samlad bedömning av Emma Demuths arbetsredogörelse finner tingsrätten att även hennes åtgärder har varit påkallade för att tillvarata hennes huvudmans intressen. Den uppgivna tidsåtgången bedöms alltså vara rimlig.

Sofia Blomqvist och Emma Demuth ska därför tillerkännas begärd ersättning för arbete.

Skäl att ifrågasätta begärd ersättning för tidsspillan och utlägg har inte framkommit.

Med hänsyn att till Alexandra Korkeavuori nu överlämnas till rättspsykiatrisk vård bör staten betala kostnaderna för försvararen och målsägandebiträdet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR 01)

Överklagande ges in till tingsrätten senast den 22 juni 2020 och ställs till Hovrätten för Västra Sverige.

Pia Johansson

Avräkningsunderlag, se bilaga

I avgörandet har deltagit lagmannen Pia Johansson samt nämndemännen Michael Hedlund, Leif Grenlund och Maj Brodin Johansson. Rätten är enig.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19871207-1144	Datum för dom/beslut 2020-06-01
Efternamn Korkeavuori	Förnamn Emma ALEXANDRA

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2019-09-29	
------------	--

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.